

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 145/2016-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 15. marca 2016 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], vo veci namietaného porušenia základného práva na osobnú slobodu zaručeného v čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uzneseniami Okresného súdu Piešťany sp. zn. 1 Nt 110/2013 z 13. augusta 2014 a sp. zn. 2 T 198/2009 z 24. novembra 2014 a uznesením Krajského súdu v Trnave sp. zn. 5 Tos 121/2014 zo 16. decembra 2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. februára 2015 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základného práva na osobnú slobodu zaručeného v čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy uzneseniami Okresného súdu Piešťany (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 1 Nt 110/2013 z 13. augusta 2014 a sp. zn. 2 T 198/2009 z 24. novembra 2014 a uznesením Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 5 Tos 121/2014 zo 16. decembra 2014.

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ podal okresnému súdu 13. júna 2013 návrh na povolenie obnovy konania v trestnej veci vedenej okresným súdom pod sp. zn. 2 T 198/2009, v ktorej bol právoplatne odsúdený za „zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c), d) Tr. zákona formou spolupáchateľstva podľa § 20 Tr. zákona a iné na trest odňatia slobody vo výmere 8 rokov a 8 mesiacov so zaradením do ústavu so stredným stupňom stráženia“.

O návrhu sťažovateľa na povolenie obnovy konania okresný súd rozhodol uznesením sp. zn. 1 Nt 110/2013 z 13. augusta 2014 tak, že obnovu konania vo veci vedenej okresným súdom pod sp. zn. 2 T 198/2009 povolil. Zároveň senát okresného súdu rozhodujúci o návrhu na povolenie obnovy vzal sťažovateľa do väzby (napadnuté uznesenie okresného súdu sp. zn. 1 Nt 110/2013 z 13. augusta 2014).

Podľa názoru sťažovateľa v tomto prípade o jeho osobnej slobode rozhodol nepríslušný senát, keďže príslušným na rozhodnutie o väzbe po povolení obnovy konania sa stal senát okresného súdu 2 T, ktorý bol povolaným na konanie v obnovennej veci. Vzhľadom na uvedené sťažovateľ považuje uznesenie okresného súdu sp. zn. 1 Nt 110/2013 z 13. augusta 2014, ktorým bol vzatý do väzby za nezákonné a trvanie väzby, resp. pozbavenie osobnej slobody za rozporné s ústavou. Tým bolo porušené základné právo sťažovateľa na osobnú slobodu (čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy).

Za nezákonné považoval sťažovateľ označené rozhodnutie okresného súdu aj z dôvodu, že o jeho väzbe bolo rozhodnuté podľa § 71 ods. 1 písm. c) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“), a nie v zmysle ustanovenia § 71 ods. 2 písm. d) Trestného poriadku, ktoré sa podľa jeho názoru malo aplikovať, keďže do väzby bol vzatý z výkonu trestu. V tomto sťažovateľ videl porušenie základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy.

O nápravu popísaného stavu sa sťažovateľ pokúšal prostredníctvom žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu, v ktorej namietal nezákonnosť svojej väzby, avšak jeho žiadosti vyhovené nebolo a okresný súd ju uznesením sp. zn. 2 T 198/2009 z 24. novembra 2014 zamietol.

O sťažnosti sťažovateľa proti prvostupňovému rozhodnutiu z 24. novembra 2014 krajský súd uznesením č. k. 5 Tos 121/2014-709 zo 16. decembra 2014 rozhodol tak, že ju zamietol.

Sťažovateľ vyjadril presvedčenie, že vzhľadom na postup a rozhodnutie krajského súdu v tejto veci *„aj tento súd porušil“* jeho *„ústavné práva“*, pretože *„V rámci revízneho princípu totiž mal možnosť nápravy, ale neurobil tak.“* To sťažovateľ považuje za zásah do jeho základného práva na *„spravodlivý proces“* podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd *„nálezom vo veci samej rozhodol, že“* jeho *„práva uvedené v čl. 17 ods. 1, 2, 5 a v čl. 46 ods. 1 Ústavy SR boli“* napadnutými uzneseniami okresného súdu a krajského súdu *„porušené“* a aby *„nariadil“* jeho *„okamžité prepustenie z väzby na slobodu“*.

II.

Podľa čl. 124 ústavy je ústavný súd nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva

alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah... Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie...

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia prijatiu jeho návrhu na ďalšie konanie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom sťažnosti je namietané porušenie základného práva sťažovateľa na osobnú slobodu zaručeného v čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, ako aj jeho základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy napadnutými uzneseniami okresného súdu a krajského súdu, ku ktorému malo dôjsť tým, že senát okresného súdu, ktorý uznesením sp. zn. 1 Nt 110/2013 z 13. augusta 2014 rozhodol o väzbe sťažovateľa, nebol zákonným senátom, a navyše o osobnej slobode rozhodol podľa nepríslušných zákonných ustanovení, ako aj tým, že v rámci žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu okresný súd uznesením sp. zn. 2 T 198/2009 z 24. novembra 2014 a krajský súd uznesením sp. zn. 5 Tos 121/2014 zo 16. decembra 2014 pretrvávajúci nezákonný stav spočívajúci v pozbavení sťažovateľa osobnej slobody neodstránili.

Podľa čl. 17 ods. 1 ústavy osobná sloboda sa zaručuje.

Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

1. K namietanému porušeniu základných práv uznesením okresného súdu sp. zn. 1 Nt 110/2013 z 13. augusta 2014

Označeným uznesením okresný súd po tom, ako bola na základe návrhu sťažovateľa povolená obnova konania v trestnej veci vedenej pod sp. zn. 2 T 198/2009, rozhodol o vzatí sťažovateľa do väzby.

Pokiaľ ide o sťažovateľom namietané porušenie základného práva na osobnú slobodu uznesením okresného súdu sp. zn. 1 Nt 110/2013 z 13. augusta 2014, ústavný súd poznamenáva, že preskúmaniu tohto rozhodnutia okresného súdu bráni princíp subsidiarity vyjadrený v čl. 127 ods. 1 ústavy, z ktorého vyplýva, že každá fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá namieta porušenie svojho základného práva, musí požiadať o ochranu tohto práva ten orgán verejnej moci, ktorý je kompetenčne predsunutý pred uplatnenie právomoci ústavného súdu (podobne II. ÚS 148/02, IV. ÚS 78/04, IV. ÚS 380/04, III. ÚS 5/05).

Podľa § 83 ods. 1 Trestného poriadku proti rozhodnutiu o väzbe je prípustná sťažnosť.

Podľa § 192 ods. 1 Trestného poriadku pri rozhodovaní o sťažnosti preskúma nadriadený orgán

a) správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť, a

b) konanie predchádzajúce týmto výrokom napadnutého uznesenia.

Z citovaných ustanovení Trestného poriadku, rovnako ako aj z poučenia uvedeného v napadnutom rozhodnutí, ktoré si ústavný súd vyžiadal na nahliadnutie, jednoznačne vyplýva, že proti rozhodnutiu okresného súdu o vzatí sťažovateľa do väzby bol prípustný riadny opravný prostriedok – sťažnosť, prostredníctvom ktorej sa sťažovateľ mohol a mal v prípade jeho presvedčenia o porušení jeho základného práva na osobnú slobodu domáhať ochrany tohto práva prostredníctvom na to povolaného všeobecného súdu.

Týmto súdom bol vo vzťahu k okresnému súdu krajský súd, ktorý by na základe sťažnosti sťažovateľa bol oprávnený a aj povinný napadnuté uznesenie okresného súdu preskúmať, a v prípade zistenia zásahu prvostupňovým rozhodnutím do práv sťažovateľa (či už tvrdenou nezákonnosťou konajúceho senátu alebo použitím nesprávnych ustanovení Trestného poriadku) týmto poskytnúť ochranu.

Z obsahu sťažnosti podanej ústavnému súdu však nevyplýva, že by sťažovateľ uvedený riadny opravný prostriedok využil. Taktiež doložka právoplatnosti vyznačená na napadnutom uznesení naznačuje, že opravný prostriedok proti tomuto rozhodnutiu podaný nebol, a navyše sťažovateľ žiadne súvisiace druhostupňové konanie v sťažnosti podanej ústavnému súdu nenapádal. Preto túto časť sťažnosti ústavný súd odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie.

2. K namietanému porušeniu základných práv uznesením okresného súdu sp. zn. 2 T 198/2009 z 24. novembra 2014

Podobne ako v predošlom bode odôvodnenia tohto uznesenia aj vo vzťahu k namietanému porušeniu základných práv uznesením okresného súdu sp. zn. 2 T 198/2009

z 24. novembra 2014, ktorým bola zamietnutá žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu, nie je daná prieskumná právomoc ústavného súdu, pretože znovu aj v tomto prípade sťažovateľ mal k dispozícii prostriedok prípadnej nápravy – sťažnosť, ktorú v tomto prípade aj využil a napadnuté uznesenie okresného súdu z 24. novembra 2014 preskúmal krajský súd.

Uvedené bolo dôvodom na odmietnutie sťažnosti aj v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

3. K namietanému porušeniu základných práv uznesením krajského súdu sp. zn. 5 Tos 121/2014 zo 16. decembra 2014

Ako už bolo spomenuté, podstatu sťažnosti sťažovateľa tvorí námietka porušenia jeho základných práv rozhodnutím okresného súdu o vzatí osoby sťažovateľa do väzby po rozhodnutí o povolení obnovy konania, t. j. uznesením sp. zn. 1 Nt 110/2013 z 13. augusta 2014. Jediným dôvodom, pre ktorý sťažovateľ namieta porušenie svojich základných práv aj uznesením krajského súdu sp. zn. 5 Tos 121/2014 zo 16. decembra 2014, je, že tento súd v rámci konania o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu, ktoré už bolo „iným“ konaním, „v rámci revízneho princípu... mal možnosť nápravy“ stavu zapríčineného rozhodnutím z 13. augusta 2014, „ale neurobil tak“. Ústavný súd v tejto súvislosti uvádza, že takúto konštrukciu uplatnenia ústavnoprávnej ochrany základných práv alebo slobôd nie je možné akceptovať. Napadnutím uznesenia krajského súdu sp. zn. 5 Tos 121/2014 zo 16. decembra 2014 sťažnosťou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nemožno atakovať uznesenie okresného súdu sp. zn. 1 Nt 110/2013 z 13. augusta 2014, pretože toto vzišlo z iného s vecou vedenou krajským súdom pod sp. zn. 5 Tos 121/2014 priamo nesúvisiaceho konania. Takýto postup uplatnenia ochrany základných práv a slobôd zvolený sťažovateľom, keď inicioval iné konanie pred všeobecným súdom, aby skrz neho následne sťažnosťou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy napadol skoršie rozhodnutie vydané v inom konaní, nie je súladný s účelom poskytovania ústavnoprávnej ochrany, ústavný súd by totiž v rámci

svojej zákonnej a ústavnej právomoci „nedosiahol“ až na sporné rozhodnutie (uznesenie okresného súdu sp. zn. 1 Nt 110/2013 z 13. augusta 2014).

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03).

Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti ústavný súd považoval sťažnosť sťažovateľa v tejto časti za zjavne neopodstatnenú, čo bol dôvod na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Nad rámec uvedeného ústavný súd vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy poznamenáva, že napadnuté rozhodnutia okresného súdu a krajského súdu sú rozhodnutiami o väzbe sťažovateľa, t. j. o jeho osobnej slobode. Stabilizovaná judikatúra ústavného súdu sa v obdobných prípadoch (napr. I. ÚS 100/04, III. ÚS 135/04, II. ÚS 151/09) zhodla v názore, že čl. 46 ods. 1 ústavy je všeobecným ustanovením, ktoré upravuje základné právo na súdnu ochranu, a to vo vzťahu ku konaniu vo veci samej, a nevzťahuje sa na konanie o väzbe, na ktoré je aplikovateľné ustanovenie čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, ktoré je vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy v pomere špeciality a sú v ňom implicitne obsiahnuté hmotné a tiež procesné atribúty základného práva na osobnú slobodu vrátane práva na jej súdnu ochranu v prípadoch pozbavenia osobnej slobody väzbou. Táto súdna ochrana zahŕňa základné procesné garancie spravodlivého súdneho konania s prihliadnutím na povahu a účel konania o väzbe, a preto sú na konanie a rozhodovanie súdu o väzbe aplikovateľné špeciálne ustanovenia čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy o osobnej slobode, a nie všeobecné ustanovenie čl. 46 ods. 1 ústavy.

Z uvedeného dôvodu je sťažnosť v časti namietaného porušenia základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy v konaní o väzbe zjavne neopodstatnená, a preto by ju ústavný súd mohol odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj z tohto dôvodu.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd už pri predbežnom prerokovaní sťažnosti rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia, a ďalšími návrhmi sťažovateľa sa nezaoberal, pretože sa stali bezpredmetnými.

Z rovnakého dôvodu, t. j. odmietnutia sťažnosti ako celku bolo bez právneho významu odstraňovať nedostatok sťažnosti spočívajúci v absencii právneho zastúpenia sťažovateľa v konaní pred ústavným súdom.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. marca 2016